

Notat – klima- og miljøvurdering

Bygge- og anleggsarbeider har en vesentlig klima- og miljøbelastning, og oppdragsgiver har i planleggingen av arbeidet undersøkt ulike løsninger og tiltak for å begrense klimaavtrykk og miljøbelastning. Det er gjort en beregning av klimagasseffekten av arbeidene, gitt ulike løsninger, i et verktøy/regneark utarbeidet av Cowi, for Hamar kommune.

De vesentligste bidragsyterne til klimagassutslipp denne type arbeid er:

- Asfalt
- Masser/overskuddsmasser
- Rør (og armaturer)
- Betong
- Pukk
- Maskinpark/drivstoff
- Massetransport

Av hensyn til miljø og øvrige omgivelser ønsker vi ikke å grave over veien, og det er derfor bestemt at vi benytter styrt boring for fremføring av VL gjennom vei. Asfalt er derfor ikke relevant.

Levetiden på ledningsnett skal være svært lang, og forsyningsikkerheten er særs viktig. For å sikre dette, og av hensyn til drift og senere vedlikehold av anlegget, er det noen forhold der det ikke er aktuelt å stille det åpent for leverandører å velge produkt. Dette gjelder for eksempel rørtype og armaturer. Det er ønskelig med et helhetlig anlegg i samme rørmateriale, og få sårbare punkter (skjøter). Det er derfor besluttet at det skal benyttes PE, som også har et lavere CO₂-avtrykk enn om man skulle benyttet PVC med forankringer (betong). Det er videre et ønske om å benytte anerkjente leverandører av armaturer slik at man vet at de lar seg åpne og stenge, også etter mange år.

Felles leggeanvisning for plastrør angir krav til masser i hhv. fundament, omfylling og gjenfylling. Ut fra antagelser om grunnforholdene i området kan det være aktuelt å gjenbruke stedlige masser. Det er antatt å være samsvar mellom økonomi og klimateffekt. ENT har ingen påvirkning på grunnforholdene, og det er i alle tilfelle byggherren som bærer risikoen.

Betongkummer leveres normalt i «miljøvennlig» betong, med mindre sement og dermed lavere CO₂-utslipp. Det egner seg derfor dårlig som konkurranseelement.

Maskinpark og drivstoff, samt avstand til pukkverk og massedeponi er forhold hvor det kan være forskjeller mellom entreprenørene, og hvor det er opp til dem å velge underleverandører, og dermed prestere ulikt mht. klima og miljø. Med hensyn på avstand til deponi og massetak er det antatt at klimahensyn og økonomi for leverandør går «hånd i hånd».

I vurderingen av om det vil være klart bedre å stille krav i kravspesifikasjonen, som alternativ til å vekte klima- og miljøhensyn i tilbudsevaluering, har vi gjort en vurdering av det reelle handlingsrommet for potensielle leverandører.

Prosjektet er av begrenset størrelse, og vil trolig kun være aktuelt for «lokale» aktører. Det er videre antatt at disse har tilsvarende vilkår hos nærliggende deponi og massetak, og at det derfor er lite som vil skille leverandørene på transportavstander. Vilkår hos produsenter og grossister er heller ikke antatt å skille vesentlig, da valgmulighetene mellom produkttyper er begrenset. Maskinparken kan være av ulik alder, og et krav om Steg 5 maskiner kan ekskludere enkelte tilbydere.

I beregning av klimagassutslipp i regnearket, ut fra antatte forutsetninger for leverandørene, er det forholdsvis lite som vil skille disse. Mulighetene for kutt i klimagassutslipp er vesentlig større for de forhold vi som byggherre styrer, slik som mulighet for mellomlagring på anleggsområdet og areal for deponering av overskuddsmasser. Hvis vi videre sikrer, det vi mener er rimelig å kreve av maskinpark og byggeplassdrift (drivstoff), ved å stille krav, vil vi ha kontroll på det alt vesentlige av klimagassutslipp forbundet med arbeidene.

Alternativet er å sette flere forhold i spill, og risikere at små klima- og miljøforskjeller vektas relativt tungt, altså at man risikerer å betale mye for små forskjeller, samtidig som man risikerer å få en dårligere miljøprestasjon totalt sett.

Av hensyn til naturmiljø er følgende tiltak identifisert som aktuelle:

- Rengjøring av maskiner før og etter inntransport på området, med hensikt å hindre spredning av uønskede arter.
- Sortering og deponering av avfall/urene masser
- Mellomlagring og tilbakelegging av topplag

Det er vanskelig å kvantifisere verdien av slike tiltak, men det er vurdert dithen at verdien for naturmiljøet er langt større enn kostnaden i kroner, og det er derfor bestemt å innta tiltakene som krav i kontrakten.